

Maitomarkkinakatsaus

- Ja miten kannattavuudelle on käynytkään?

ProAgria Keski-Pohjanmaa

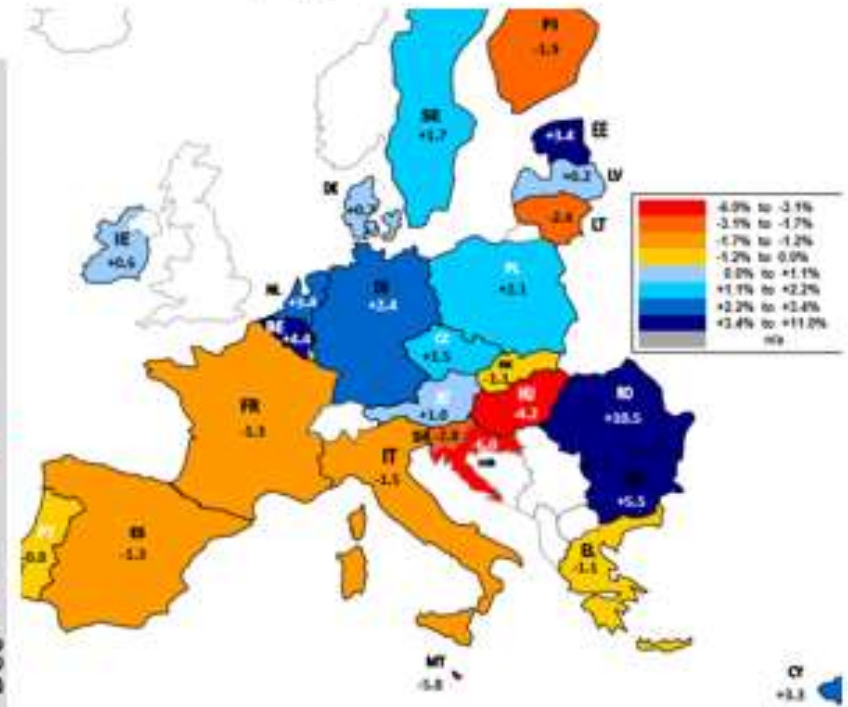
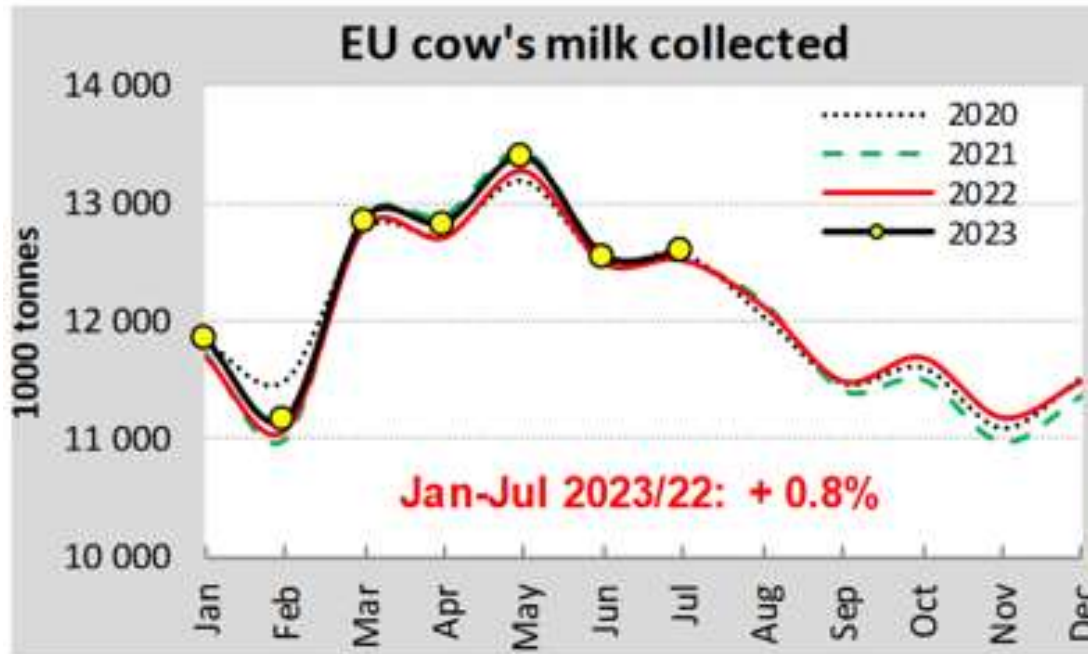
Talousjohtamisen erityisasiantuntija

Heikki Ojala, talousagronomi

Maidon markkinatilanteesta ja -näkömistä
12/2023
- Katekurimus tiedossa. Ikkriisi edessä?

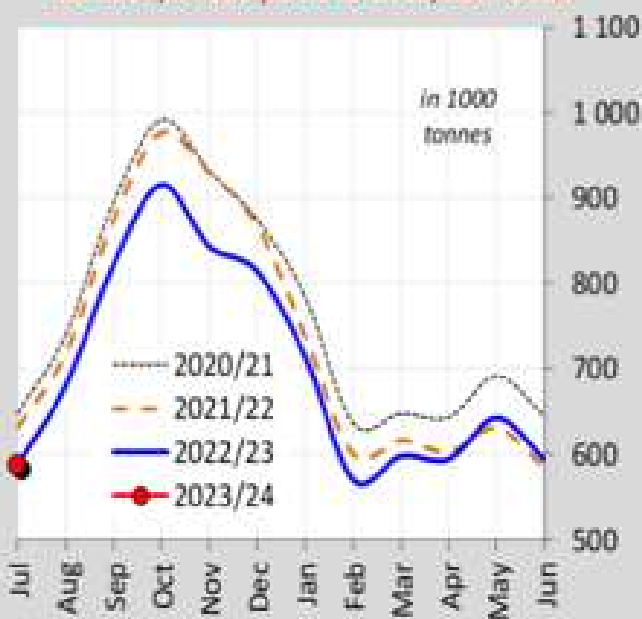
loppuun mennessä ollut 0,8 %, mistä voidaan todeta, että EU:n maidontuotanto on edelleen edellisvuosien tasolla. EU tasolla kasvu keskittyy (3–11 %/v) etenkin Itä-Eurooppaan, eli Bulgaria – Viro akselille. Itämeren ympäristössä kasvuluvut ovat maltillisemmat n. 2 %/v ja muualta EU:sta löytyykin sitten 2 % tuotannon laskua.

Maidontuotannon määrä on EU:ssa viime vuosien tasolla, kasvun ollessa edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna 0,7 % (7/22 vs 7/23). Maidon korkean hinnan voisi ajatella tukevan tuotannon kasvua, mutta tuotantokustannusten myös korkea taso on pitänyt huolen siitä, että maidontuotanto on alentunut Portugali – Kreikka akselilla sekä Ranskassa, Liettuassa ja Suomessa. USA tuottaa maitoa saman määrän kuin ennenkin (+0,5 %), mutta sielläkin tuotannon kasvun esteenä ovat korkeat korot ja tuotantokustannukset. Kysynnän puolesta (+1,4 %) ei USA:ssa olisi estettä tuotannon kasvulle. Australian ja Uuden Seelannin tuotanto on edellisvuoden alentuneella tasolla (Ed. vuosi -5,8 ja -3,7 % ja nyt -0,1 % ja -1,1 %) sääolosuhteistakin johtuen.

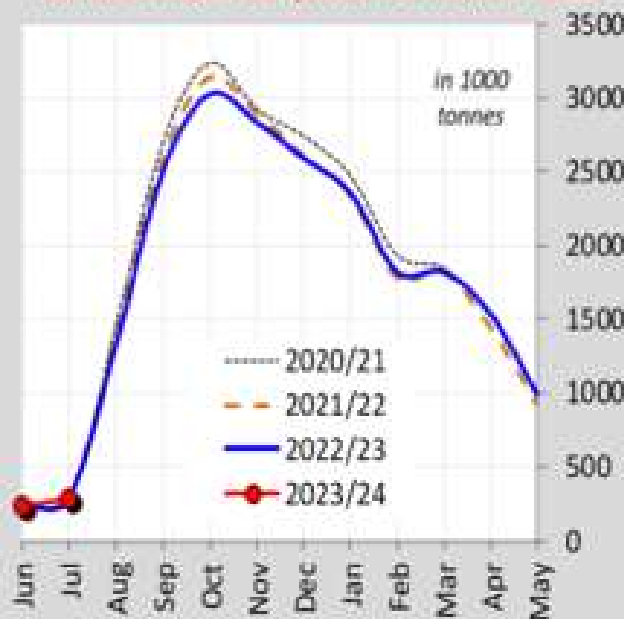
Australian milk production

Jul 2023/24 compared to 2022/23: +0.1%

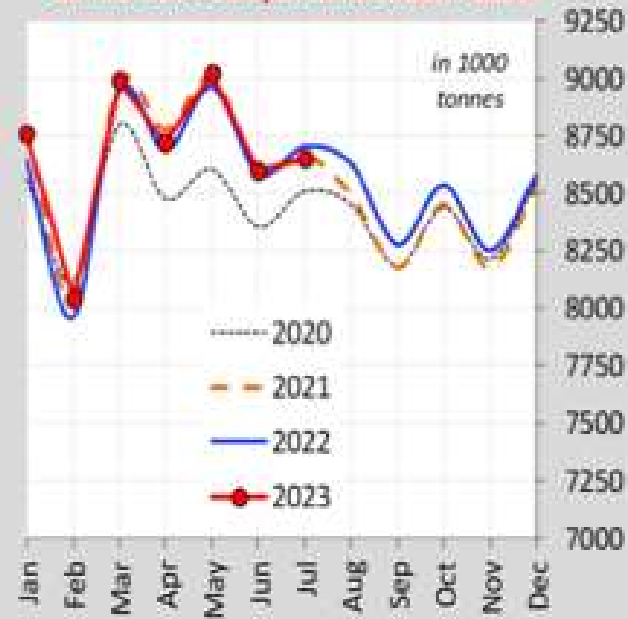
NZ milk production

Jun-Jul 2023/24 compared to 2022/23: -1.1%

U.S. milk production

Jan-Jul 2023 compared to 2022: +0.5%

Global Dairy Quarterly Q2 2023: It's Always Darkest Before the Dawn

DAIRY

June 2023

Signs of weakening dairy demand are spreading across some markets. The cumulative effects of high food price inflation over the past 24 months, along with slowing economic activity in 2023, have translated into lower dairy demand in developed and emerging markets. Various companies in western Europe, Australia, Brazil, China, and other emerging markets are experiencing weaker-than-expected sales in 2023 (mostly in volume terms). One notable exception is the US, where current consumer demand for dairy products remains firm.

Global Dairy Quarterly Q3 Progressing Past the Pain

DAIRY

September 2023

Plummeting Milk Prices Prolong Margin Pressure

By Ben Laine

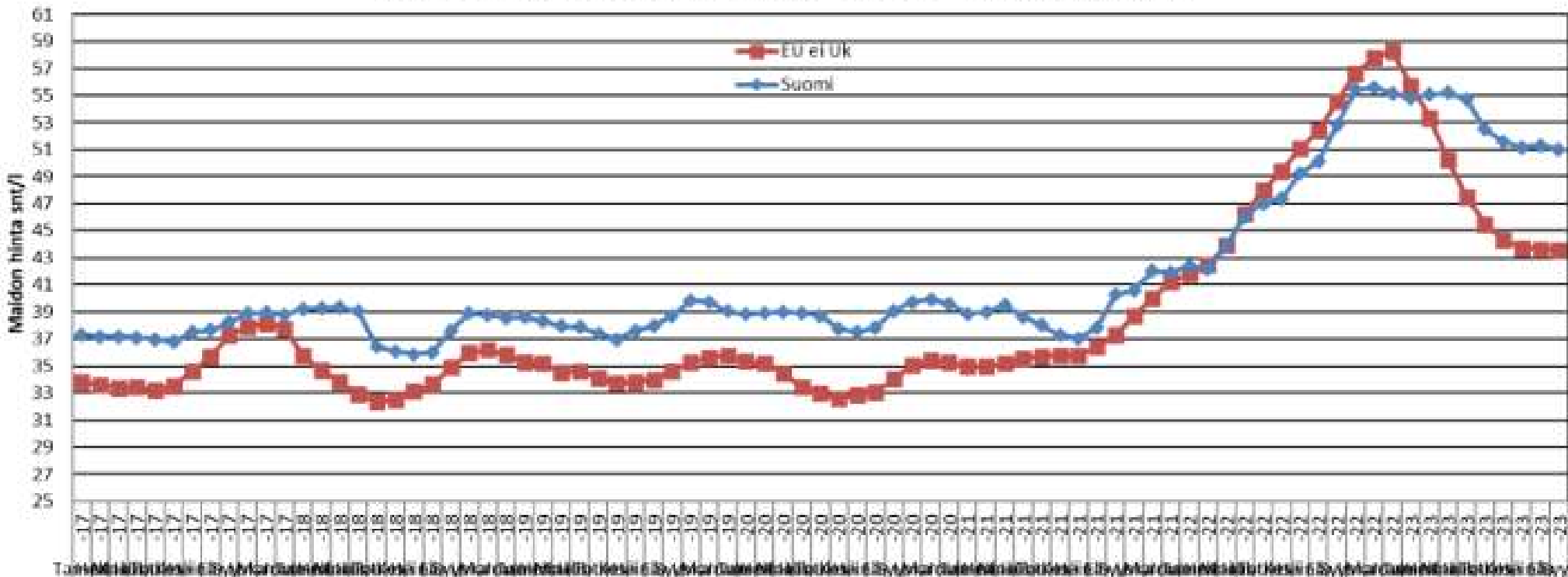

While the dramatic decline from last year's record highs is painful, these price levels are still near their long-term averages. Over the past 10 years, the average all-milk price in Q2 has been \$18.72/cwt. Still, that comparison is cold comfort to producers who are facing significantly higher costs of production. **Current milk prices are well below break-even levels for almost all producers at this point, and for most have been there through the entire first half of the year.** Producers

- Globaalein maitotuotteiden kysyntään vaikuttava tekijä on Kiina, jonka osuus ostoista maailmanmarkkinoilla on 20 %, kun kaikesta maailman maidosta viedään 8 %. RaboBankin mukaan globaalin tarjonnan arvioidaan edelleen ylittävän kysynnän tulevaisuudessa, johtuen Kiinan kysynnän alentumisesta, seitsemän suurimman tuottajan tuotannon pienestä kasvusta ja tulevasta talouden taantumasta.
- RaboBankin mukaan markkinat ovat siten laskusuuntaiset, koska maailmanmarkkinoilla kysyntä alenee ja tuotanto ei alene. Perussyinä ovat Kiinan kysynnän heikkous (oma tuotanto kasvaa ja kulutuskysyntä laskee talouden taantumana takia) sekä tuotantokustannukset, jotka paikoin ylittävät maidon markkinahinnat. Global Dairy Trade Indeksillä mukaan maitotuotteiden markkinahinnat alentuivat maaliskuusta 2022 alkaen puolella elokuuhun 2023 mennessä! Viimeisten 6 viikon aikana on nyt kuitenkin ollut nousua jo 16 %.
- **Mutta edelleen markkinoilla on riskejä hinnanmuutoksiin niin tuottajamaiden sääolojen kuin kulutuskysynnän kehityksestä ja Mustanmeren viljanviennin jatkumisesta johtuen, puhumattakaan Lähi-idän tilanteen eskaloitumisesta.**

Vuoden vaihteen jälkeen maidon hinta on laskenut Euroopan markkinoilla 58 entistä 44 senttiin, kun se on Suomessa EU tilaston mukaan laskenut 55 sentistä 51 senttiin. Syynä hinnan laskuun on voimakkaasti alentuneet vientihinnat (n. -40 %) maailmanmarkkinoilla. Aikaisemmin olemmekin todenneet uuden normaalin olevan sen, että Suomen hintataso seuraa EU:n hintatasoa noin 4 sentin päässä. Tällä hetkellä maidon tuottajahintojen ero on kääntynyt suomalaisen maidon tuottajan eduksi 7 sentin tasolle, mutta tämä tilanne ei kestä kauaa. Eli kaukana takana ovat ajat, jolloin maidon hinnan etumatka oli Suomen eduksi 8 senttiä.

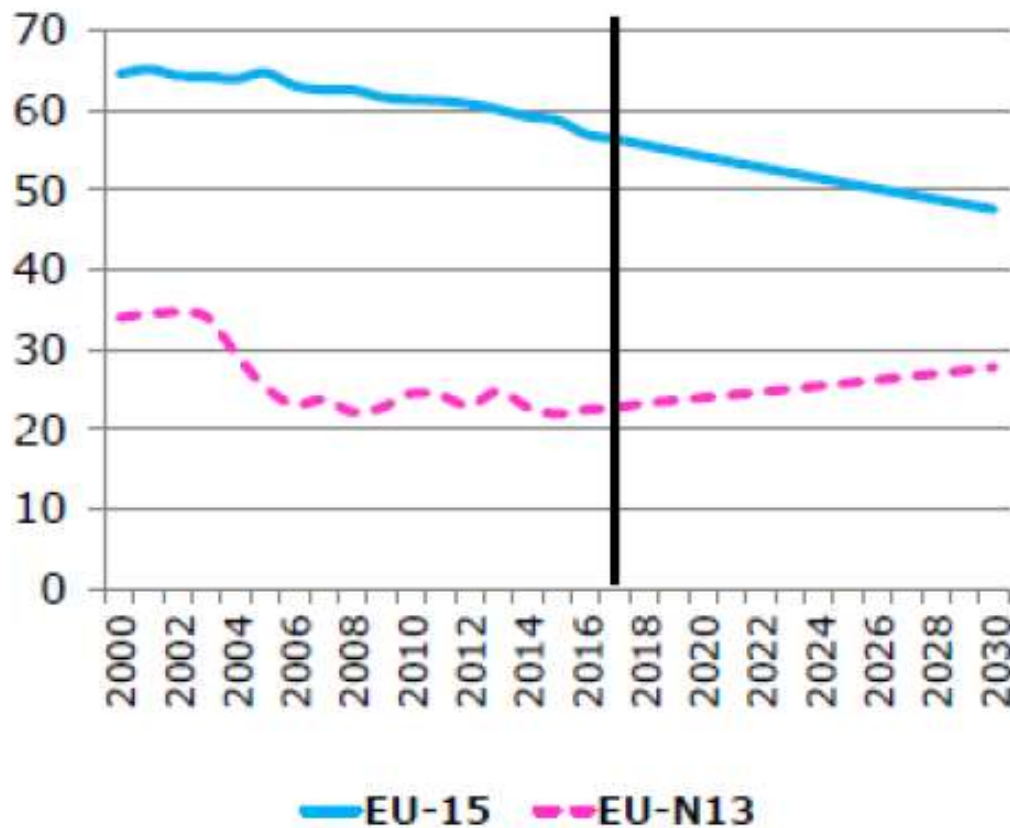
Maidon hintakehitys tammikuu 2017 - syyskuu 2023

Kilpailu Suomen markkinoilla kiristyy yhä, koska EU:n sisämarkkinoilta on saatavissa niin juustoja kuin muitakin meijerituotteita, etenkin Ruotista, jossa maidon tuottajahinta on reilusti Suomen hintatasoa alempi. Edelleen juustojen kotimaisuusaste on yli 50 % ja Suomeen tuoduista maitotuotteista yli 90 % on juustoa (>60 Mkg). Lisäksi kuluttajien ostovoiman heikentyminen niin korkean inflaation kuin korkojen nousun takia sekä kulutustottumusten muutos, että kaupan kova neuvotteluvoima aiheuttavan sen, että kotimarkkinoiden menekki ei ole kasvava. Niin tilastojen kuin meijerien mukaan perusmaitojen kulutus alenee yhä. Tätä markkinoiden kireää tilannetta kertovat niin meijerien tulokset vuodelta 2022 kuin toimintakertomusten arviot, samoin kuin vuoden 2023 loppupuolella toteutuneet tuottajahintojen alennukset.

	Arla Suomi			Hämeenlinnan OSM			Valio			Arla Foods		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Liikevaihto Me	323	317	346	63,70	64,30	71,46	1 808	1 918	2 236	10 644	11 202	13 793
Liiketulos, Me	4,2	1,1	0,9	0,357	0,164	-1,239	53,5	66,3	44,7	386	407	448
Liiketulos-%	1 %	0,4 %	0,3 %	1 %	0,3 %	-1,7 %	3 %	3 %	2 %	3,6 %	3,6 %	3,2 %
Nettovoitto, Me	4,62	2,31	1,22	0,293	0,086	-1,269	37,2	36,9	26,4	345	332	332
Nettovoitto-%	1,4 %	0,7 %	0,4 %	0,5 %	0,1 %	-1,8 %	2,1 %	1,9 %	1,2 %	3 %	3 %	2 %
Hankinta, Ml	217	214	208	104	100	91	1 807	1 723	1 682	13 869	13 646	13 455
LV euroa/litra	1,49	1,48	1,66	0,61	0,64	0,78	1,00	1,11	1,33	0,77	0,82	1,03
Varat	124	109	107	18	19	17	1 171	1 309	1 328	7 331	7 813	8 746
Velat	47	50	57	10	11	11	584	685	677	2 396	2 457	2 663
Oma pääoma	77	60	50	8	8	7	587	624	650	4 935	5 356	6 083
Oma pääoma, %	62 %	54 %	47 %	45 %	43 %	38 %	50 %	48 %	49 %	67 %	69 %	70 %

Outlook for liquid milk consumption (kg/capita)

Maitotuotteiden tuotanto vuosittain

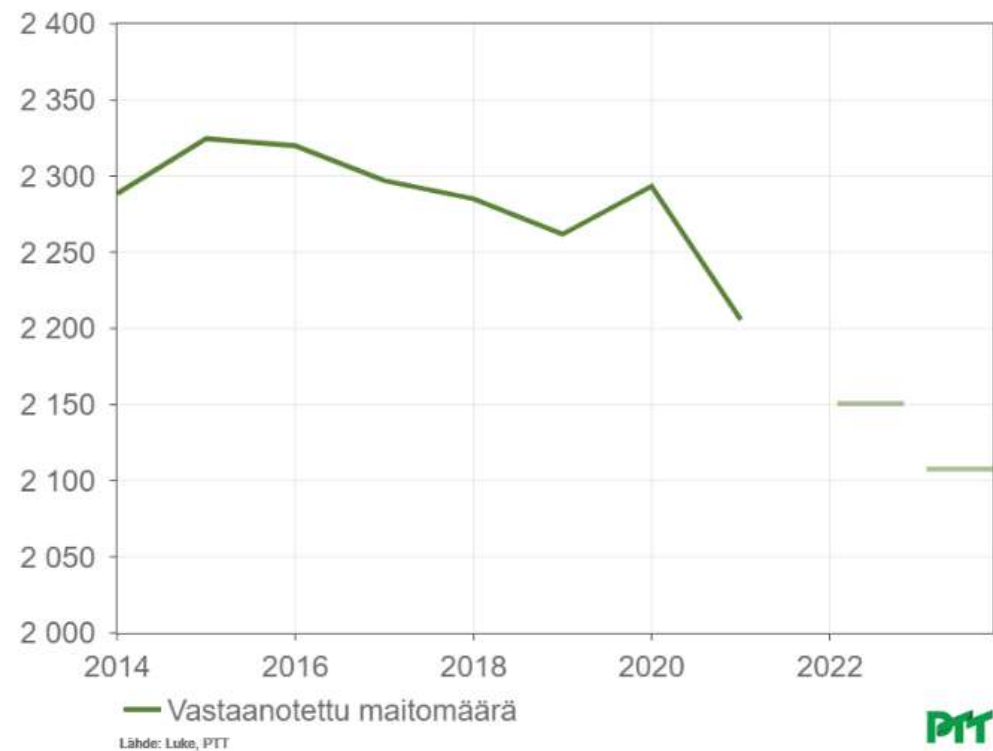
	MAIDOT YHTEENSÄ (l)	PIIMÄT (l)	KERMAT YHTEENSÄ (l) 5)	HAPATETUT KERMAVALMI STEET (kg) 2)	VIIILIT (kg)	JOGURTIT (kg)	VANUKKAAT (kg)	MUUT TUORETUOTTEET (kg) 3)	VOI (kg)	JUUSTOT YHTEENSÄ
2007	713 039 920	68 519 071	32 234 786	11 888 601	20 628 036	114 135 432	5 218 014	6 307 449	48 282 666	99 738 251
2008	715 597 669	66 988 468	32 645 931	12 811 178	19 778 899	114 832 688	4 871 341	5 725 596	46 618 213	105 341 014
2009	711 731 287	64 809 211	33 788 666	13 147 075	19 360 005	116 599 675	4 195 059	5 415 187	48 466 074	103 092 263
2010	709 081 895	64 406 257	35 306 949	13 703 340	19 783 594	117 064 141	4 227 452	5 661 787	46 473 182	106 808 017
2011	704 889 575	62 175 981	38 524 256	15 238 417	19 853 793	122 916 069	4 087 621	6 513 115	41 707 817	108 897 048
2012	713 952 407	62 143 404	41 978 569	16 072 514	18 805 944	123 479 938	3 648 604	8 350 352	41 440 641	102 236 297
2013	713 542 538	59 482 761	42 654 674	16 311 788	18 416 288	123 018 445	3 139 129	10 721 538	44 005 851	102 295 214
2014	706 564 357	57 969 671	42 211 129	15 239 950	17 648 208	118 683 104	2 965 755	12 536 395	48 657 310	99 126 019
2015	677 691 245	53 759 721	40 848 374	12 358 497	16 417 795	112 787 714	2 794 978	14 972 853	54 654 514	88 355 614
2016	653 069 646	51 211 898	42 941 933	12 498 525	16 691 617	106 942 156	837 480	15 654 960	55 540 374	83 767 430
2017	623 075 522	48 449 395	45 812 605	12 862 285	15 691 550	106 193 263	536 833	16 586 763	52 560 343	85 987 825
2018	600 578 821	46 537 044	46 187 252	13 048 279	14 887 916	106 964 461	2 262 116	20 479 486	50 242 885	87 186 879
2019	573 329 879	44 189 788	45 504 457	13 120 369	13 800 461	107 006 090	4 618 980	21 389 010	51 324 958	83 602 067
2020	554 578 830	43 410 480	43 187 775	13 486 831	13 174 353	110 349 557		38 592 991	52 891 406	85 692 920
2021	550 313 506	41 718 754	44 227 272	13 778 275	12 510 664	107 956 519		41 515 041	49 104 596	83 611 976
2022	533 279 018	39 762 142	45 723 149	13 696 085	12 018 756	108 379 011		46 502 355	47 136 551	82 373 573

MAIDONTUOTANNON VÄHENEMINEN JATKUU

- Maailman maidontuotanto hieman laskussa, kysyntä kasvaa
- EU:n maidon tuotanto laskeutunut
- Kotimaan maidontuotannon väheneminen jatkuu
 - Nousseet tuotantokustannukset
 - Keskituotos pienentynyt
 - Lehmämäärän vähentyminen

Maidon tuotanto Suomessa

milj. litraa

	2022e	2023e
Tuotanto	-2,5 %	-2 %

27.9.2022

Maa- ja elintarviketalouden suhdanne-ennuste, syyskuu 2022

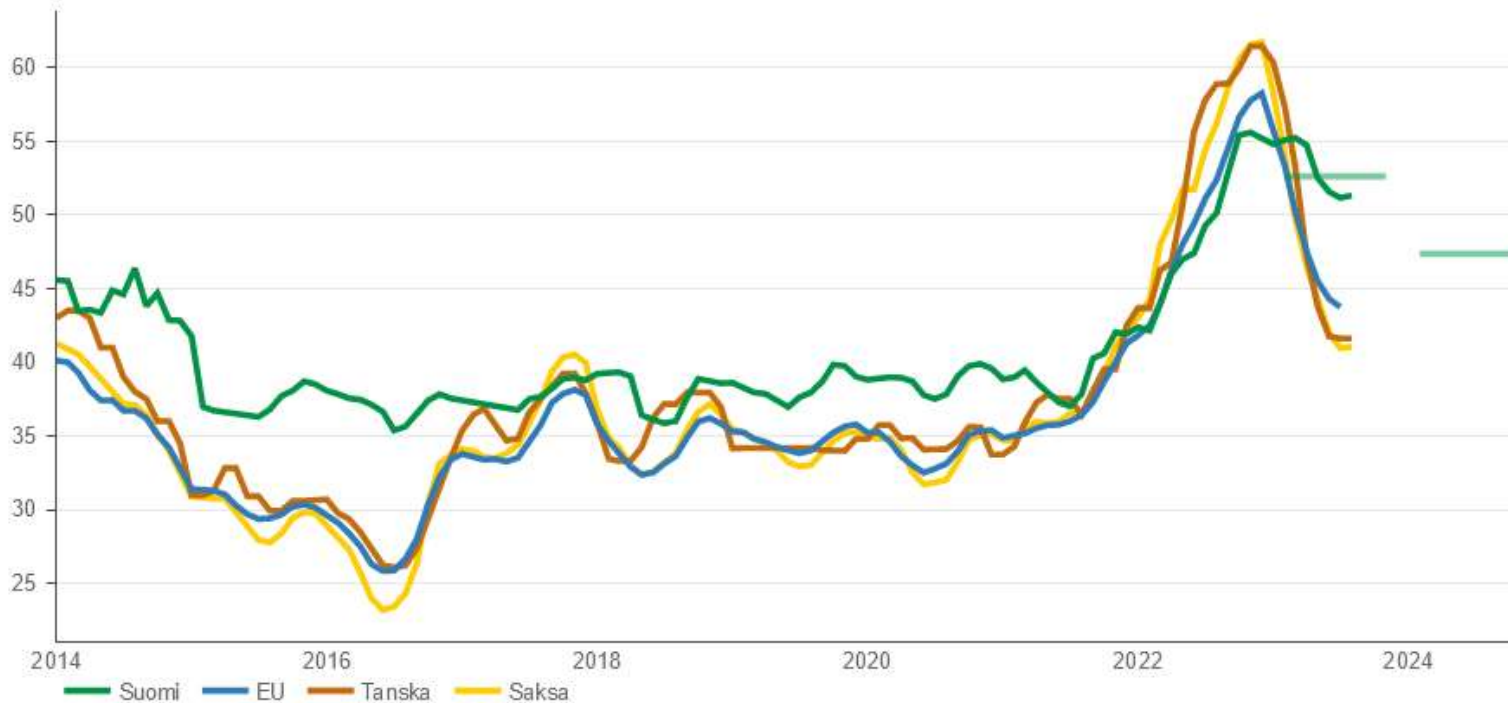
Suomen maidon tuottajahinta palautunut EU:n keskihinnan yläpuolelle

Suomen maidontuotanto laskee vajaan kahden prosentin vuosivauhtia tänä vuonna, ensi vuonna lasku hidastuu. Tuotannon lasku johtuu lähinnä maitotilojen määrän vähenemisestä. Erityisen merkittävää tänä vuonna on luomumaidon tuotannon väheneminen noin kuusi prosenttia luomumaitotilojen lopettaessa luomutuotannon. Syynä tähän on luomumaidon kysynnän hiipuminen samoin kuin muidenkin luomutuotteiden. Luomutuotannon määrän vähenemistä on lisännyt myös tiloille kohdistuva kasvava tuki- ja valvontabyrokratia.

Suomen maidon keskimääräinen tuottajahinta ylitti jo keväällä EU:n keskimääräisen tuottajahinnan. Elokuussa maidon hinta oli 43,58 senttiä/kg EU-maissa ja Suomessa noin 52 senttiä/kg. Maidon hinta on kuitenkin laskusuuntainen ennustekaudella seuraten EU:n hintakehitystä. Tänä vuonna maidon tuottajahinta vuositasolla kuitenkin nousee vielä noin kuusi prosenttia.

Maidon tuottajahinta EU-alueella

€/ 100kg

Lähde: DG Agri, PTT

Epävarmuutta kuluttajakysynnässä

Kotitalouksien reaalitytulot eli palkkojen ostovoima on heikentynyt voimakkaasti pitkään jatkuneen inflaation seurauksena. Palkankorotukset tasapainottavat tilannetta tänä ja ensi vuonna. Ostovoiman menetystä ei saada kurottua kiinni ennustekaudella, vaan sen palautuminen vie pidemmän aikaa. Kuluttajien luottamus talouteen on edelleen heikkoa.

Mitä suurempi omavaraisuusaste maidontuotannolla Suomessa on, niin sitä parempi vientihintakilpailukyky suomalaisella tuotannolla tulee olla. Tuotannon alentuminen tukisi siten korkeampaa maidon hintatasoa vientitarpeen edelleen vähentyessä. Kun maidon vuosituotanto alenee alle 2,0 Mrd litran tasolle, hintataso pysyy 40-50 snt/l välillä, jossa hinta vaihtelee silloinkin kysynnästä ja tarjonnasta riippuen. Nykyinen tilalukumäärän ja lehmämäärän kehitys näyttää siltä, että toimialan ei tarvitse harkita tuotantokapasiteetin poisostoa markkinoilta maidon hinnan tukemiseksi, koska se toteutuu muutenkin.

Alla on ennustetaulukkomme maidon hinnalle. Pitkittyvät sodat sekä taloustaantuma lisää epävarmuutta ennusteeseen, jonka takia maidon hinnanmuutos voi olla suurempi tai pienempi kuin keskiarvo-oletus on. Ja edelleen mikrobimaito on se musta joutsen!

Todennäköisyydet maidon eri keskihintatasoille eri vuosina ja niiden perusteet:

vuosi\maidonhinta	38 / 44 snt/l	35 / 41 snt/l	32 / 38 snt/l
2018–2021 / 2022	10 % / 10 %	50 % / 60 %	40 % / 30 %
2018: 38,45 snt/l 2019: 38,61 snt/l 2020: 39,09 snt/l 2021: 39,56 snt/l 2022: 49,40 snt/l	Kiina ja Venäjä tuo, EU:n ja Suomen tuotanto laskussa.	Kiina tuo ja Venäjä ei tuo, EU:n ja Suomen tuotanto nousee.	
vuosi\maidonhinta	48 snt/l	44 snt/l	40 snt/l
2023 51 snt/l	100 %	0 %	0 %
Ennusteen vaatimukset	Kiina tuo ja Venäjä ei tuo, EU:n ja Suomen tuotanto alenee. Inflaatio on >4 %.	Kiina tuo ja Venäjä ei tuo, tuotanto EU:ssa kasvaa ja Suomessa alenee. Inflaatio on noin 2 %.	Kiina ja Venäjä eivät tuo, tuotanto EU:ssa kasvaa ja Suomessa ennallaan. Inflaatio on alle 2 %.
2024> ka 44 snt/l	20 %	60 %	20 %
Ennusteen vaatimukset	Kiina ja Venäjä tuo, tuotanto EU:ssa ja Suomessa laskee & inflaatio on yli 4 %.	Kiina ja Venäjä tuo, tuotanto EU:ssa kasvaa ja Suomessa laskee & inflaatio on n. 2 %.	Kiina ja Venäjä eivät tuo, tuotanto EU:ssa nousee ja Suomessa ennallaan & deflaatio.

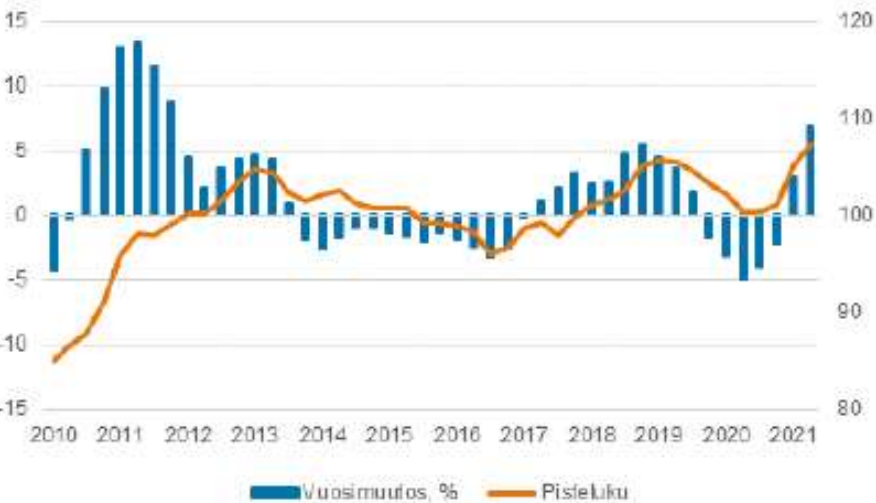
Kuvioiden lähteet: Alma Talent, Arla Foods ja Suomi, Asiakastieto, Eu Milk Market Observatory, Luke, Valio, PTT

Julkaistu: 16.8.2021

Tilastokeskus: Maanviljelijöiden tuotantovälineiden ostohintaindeksi nousi korkeammalle kuin kertaakaan 2000-luvulla

Maatalouden tuotantovälineiden ostohinnat nousivat 6,9 prosenttia vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Maatalouden tuotantotarvikkeet ja palvelut maksoivat 8,6 prosenttia ja investoinnit 2,9 prosenttia enemmän kuin vuosi sitten. Kaikki osaindeksit osoittivat nyt ylöspäin ja kokonaisindeksi olikin korkeammalla kuin kertaakaan 2000-luvulla. Energian hinta nousi viidenneksen ja palautui pandemiaa edeltävälle tasolle jo alkuvuodesta. Lannoitteiden hinnat nousivat 17,3 prosenttia. Uusi lannoitekausi alkoi siten poikkeuksellisen korkeilla hinnoilla. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen tuoreimmasta maatalouden tuotantovälineiden ostohintaindeksistä. Indeksii kertoo, kuinka paljon maatalouden tuotantotarvikkeiden, palvelujen ja investointien hinnat ovat muuttuneet vuodesta 2015.

Maatalouden tuotantovälineiden ostohintaindeksi 2015=100, 1/2010–6/2021

Maatalouden tuotantovälineiden ostohintaindeksi 2015=100, 1/2010–6/2021

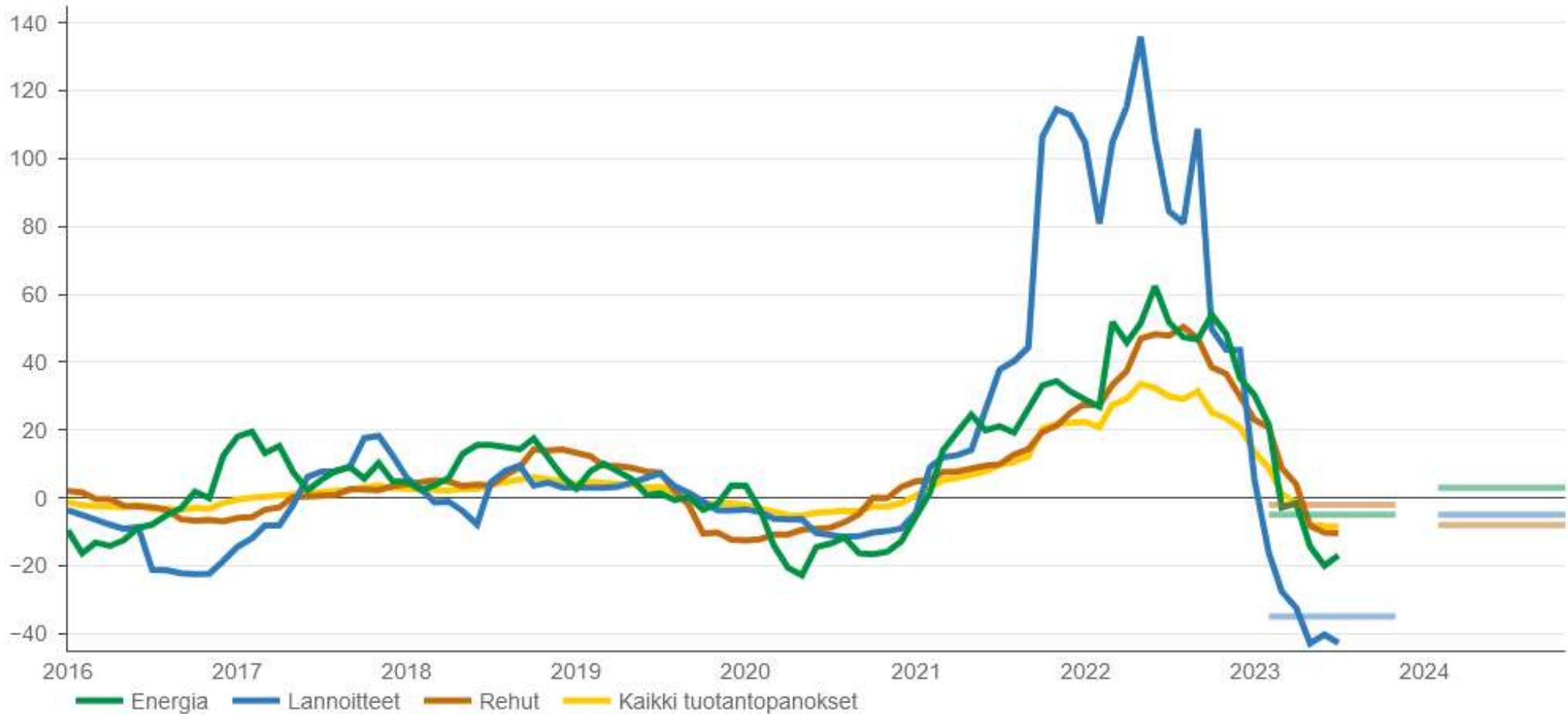
Maatalouden tuotantovälineiden ostohintaindeksi 2015=100, 2. vuosineljännes 2021

Tuotantopanokset tasapainottumassa

Maatalouden keskeisten tuotantopanosten hinnat ovat olleet laskussa koko alkuvuoden ja palautuneet lähes Ukrainassa käytävää sotaa edeltävään tilanteeseen. Markkinoiden palautumisesta huolimatta hintataso jää vuonna 2023 tavanomaista korkeammalle tasolle verrattuna vuoden 2021 syksyyn, jolloin tuotantopanoshinnat lähtivät voimakkaaseen nousuun.

Maatalouden tuotantopanosten hinnat

%, vuosimuutos

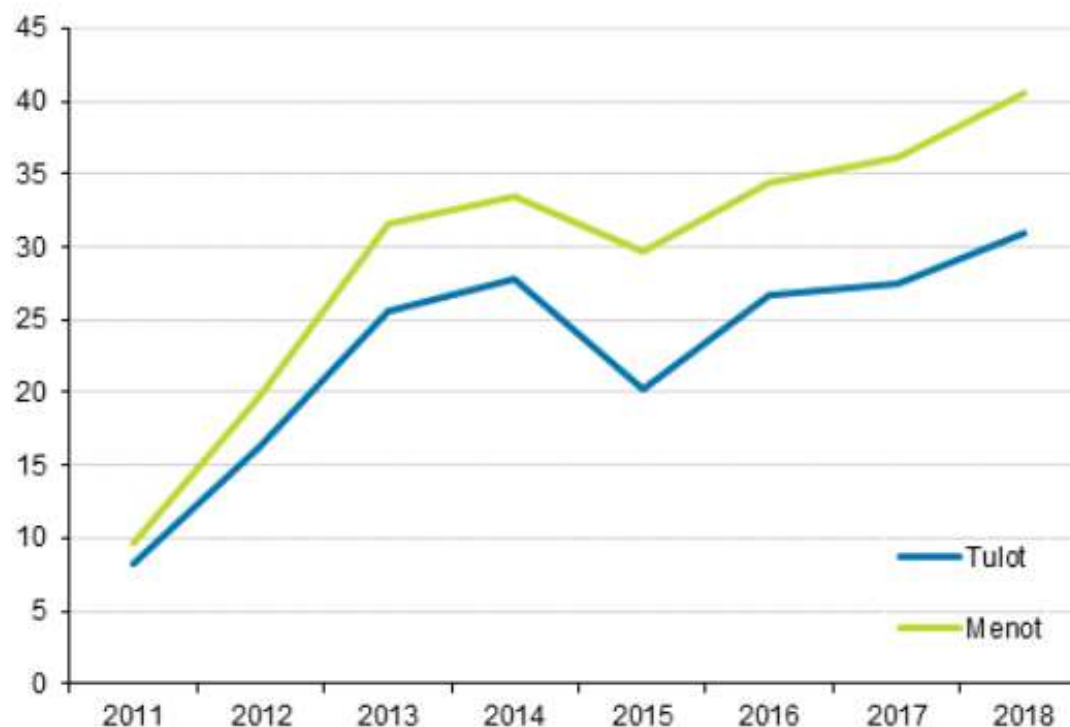
Lähde: Tilastokeskus ja PTT

Kannattavuuskehitys 2000-luvulla

Maatilayritysten menot kasvaneet tuloja enemmän 2010-luvulla

Sekä maatilayritysten tulot että menot ovat kasvaneet 2010-luvulla, mutta tulojen kasvu on jäänyt menoista jälkeen. Vuodesta 2010 tulot ovat kasvaneet noin 31 prosenttia, kun taas menot ovat kasvaneet 41 prosenttia. Maatilayritysten maatalouden tulos oli 2018 keskimäärin 16 353 euroa, joka on noin kaksi prosenttia vähemmän kuin vuonna 2010. Tiedot käyvät ilmi nyt julkaistavasta vuoden 2018 maa- ja metsätalousyrittäjien taloustilastosta.

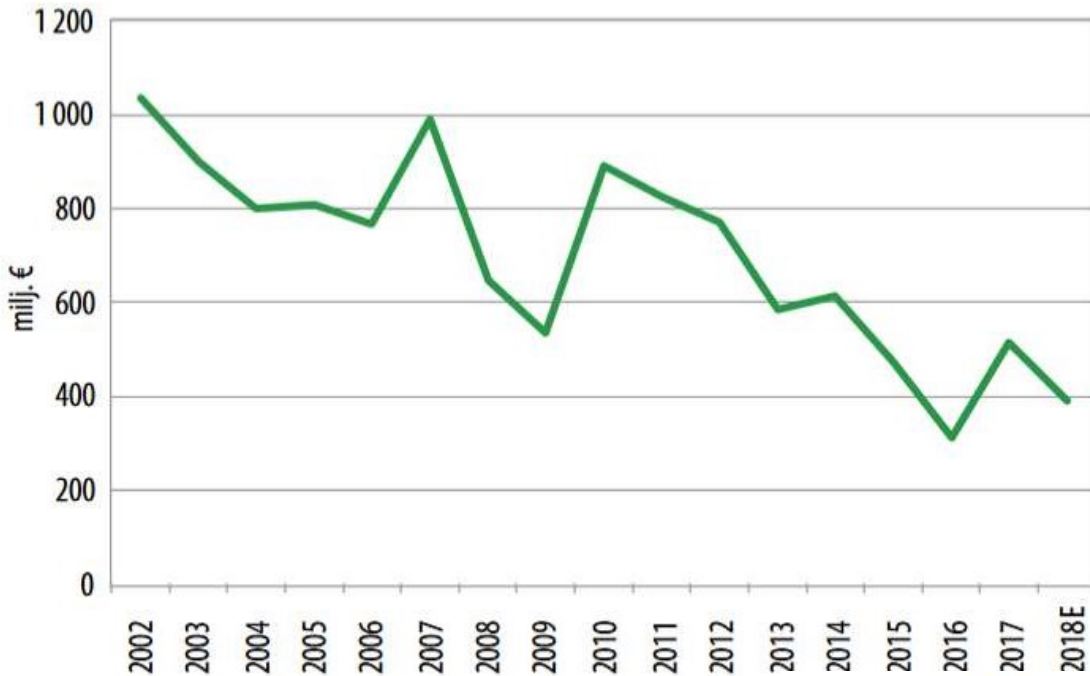
Maatilayritysten tulojen ja menojen prosentuaalinen muutos vuodesta 2010 vuoteen 2018

Katsauksessa maataloutta ja metsätaloutta käsitellään erikseen. Maatilayritysten tuloksia tarkastellaan katsauksen luvussa yksi. Henkilöverotietoihin perustuvat tiedot on esitetty katsauksen luvussa kaksi ja yksityismetsätalouden tilastot luvussa kolme. Osakeyhtiömuotoiset maatilat jäävät tällä hetkellä tilastoinnin ulkopuolelle.

Lähde: Tilastokeskus

Kannattavuuskehitys 2000-luvulla

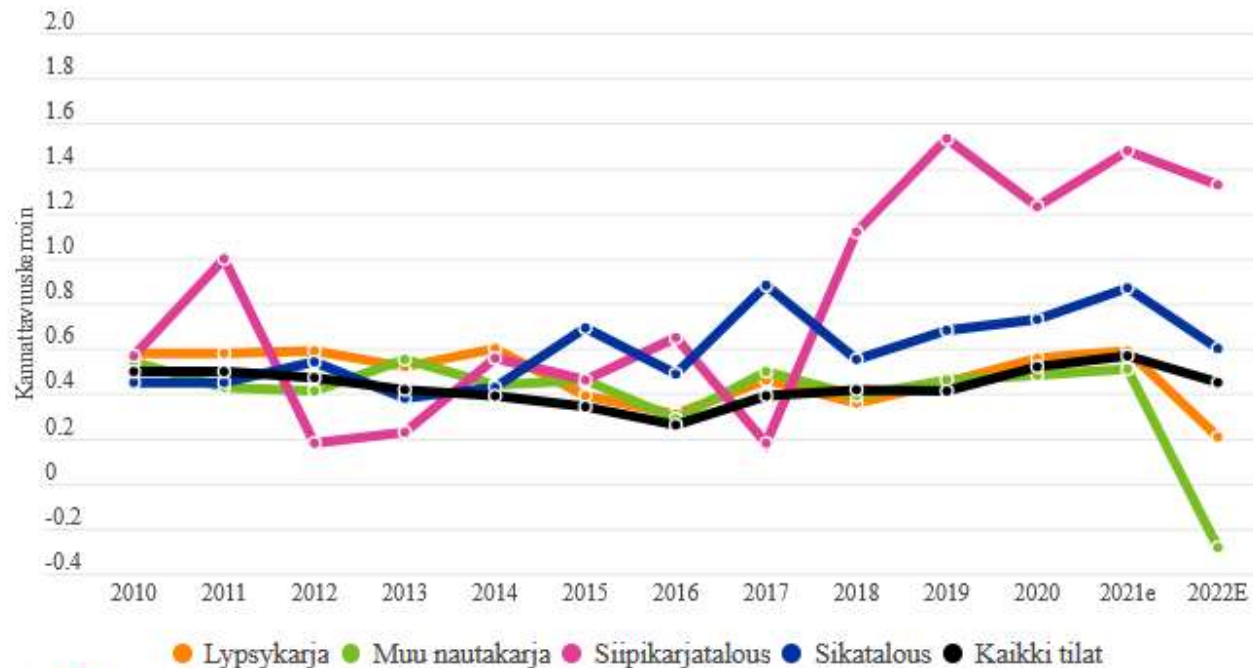

2017 on ennakkotulos, 2018 on ennuste

Lähde: Luke Taloustohtori, Maatalouden kokonaislaskenta

Kuva 1. Suomen maatalouden yrittäjätulon kehitys

Kotieläintilojen kannattavuuskehitys 2010-2022E

Maatalouden kannattavuuskuvassa vieläkin tummia sävyjä

Maatalous

Talous ja markkinat

Luonnonvarakeskus (Luke) on päivittänyt kannattavuuskirjanpidon vuoden 2021 ennakkotulokset ja vuoden 2022 ennustetulokset. Vuonna 2021 maatalouden suhteellinen kannattavuus kipusi heikosta sadosta huolimatta parhaaseen tulokseen sitten vuoden 2007. Vuoden 2022 tulosta painaa erityisesti tuotantokustannusten nopea kohoaminen.

Yrittäjätulosta leikkautuu viidennes

Vuonna 2021 maatalous- ja puutarhayritysten keskimääräinen yrittäjätulo oli ennakkotulosten mukaan noin 23 400 euroa. Kannattavuuskerroin oli 0,52, eli yrittäjätulo kattaa 52 prosenttia yrittäjäperheen oman työn palkkatavoitteesta ja oman pääoman korkotuottotavoitteesta. Keskimääräinen kokonaispääoman

Kannattavuuskehitys 2000-luvulla

UUTINEN | 1.9.2023

Maatilojen kannattavuuskehitys kääntymässä laskuun

Kotieläintuotanto

Maatalous

Ruoka

Talous ja markkinat

Luonnonvarakeskuksen (Luke) ennusteen mukaan maatalouden kannattavuus heikkenee viime vuodesta. Vuonna 2023 maatilojen keskimääräinen yrittäjätulo on ennusteen mukaan 16 500 euroa.

– Vuonna 2023 maatalouden keskimääräinen kannattavuuskerroin laskee 0,39:ään viime vuoden ennakkolisesta 0,64:stä, ennustaa Luken tutkija **Jukka Tauriainen**.

Tämä tarkoittaa, että maatalousyrittäjän tuntipalkka on noin 6,4 euroa ja oman pääoman korkotuotto 1,2 prosenttia. Kannattavuuskerroin lasketaan jakamalla yrittäjätulo viljelijäperheen oman työn palkkavaatimuksen ja oman pääoman korkovaatimuksen summalla.

Maatalouden yrittäjätulo laskee, vaikka tuotantokustannukset pienenevät

Maatalouden yrittäjätulo (1) laskee tänä ja ensi vuonna tuottajahintojen laskiessa ja tuotantopanosten hintojen pysyessä totuttua korkeammalla tasolla. Maatalousyrittäjien tulot markkinoilta kasvoivat viime vuonna merkittävästi, kun tuottajahinnat nousivat historiallisen korkeiksi. Tänä vuonna tulot markkinoilta pienenevät jonkin verran, mutta jäävät silti selvästi pidemmän ajan keskiarvoa korkeammalle. Markkinatulojen pieneneminen on seurausta tuottajahintojen laskusta. Kulut pienenevät tänä vuonna erityisesti lannoitteiden, rehujen ja energian hintojen laskun myötä, mutta samalla muun muassa korkotason nousu ja työntekijöiden palkkakustannukset kasvattavat maatalouden kuluja. Maatilojen väliset erot ovat vaihtelevia taloudellisten tulosten osalta. Osa tiloista menestyy merkittävästi muita paremmin.

Osaaminen ratkaisee

- Osaaminen on ehdoton edellytys, oli sitten laajentamassa eli ei! Paras kolmannes on minimitaso!
- Uudet investoinnit ovat liian kalliita, koska paras kymmenyskin vain selviää!
- Yhteistyö on AINOA mahdollisuus kalliissa hankkeissa
 - > Meillä on vara vain yhteen kalliiseen asiaan kerrallaan
- Tuottavuus kuntoon:
 - > Enemmän maitoa/työ-h
 - > Enemmän ha/työ-h
 - > Enemmän tuotosta/panos
- Oman pääoman tulee lisääntyä koko ajan:
 - > Velkavipu toimii erityisen ikävästi kannattamattomissa investoinneissa.

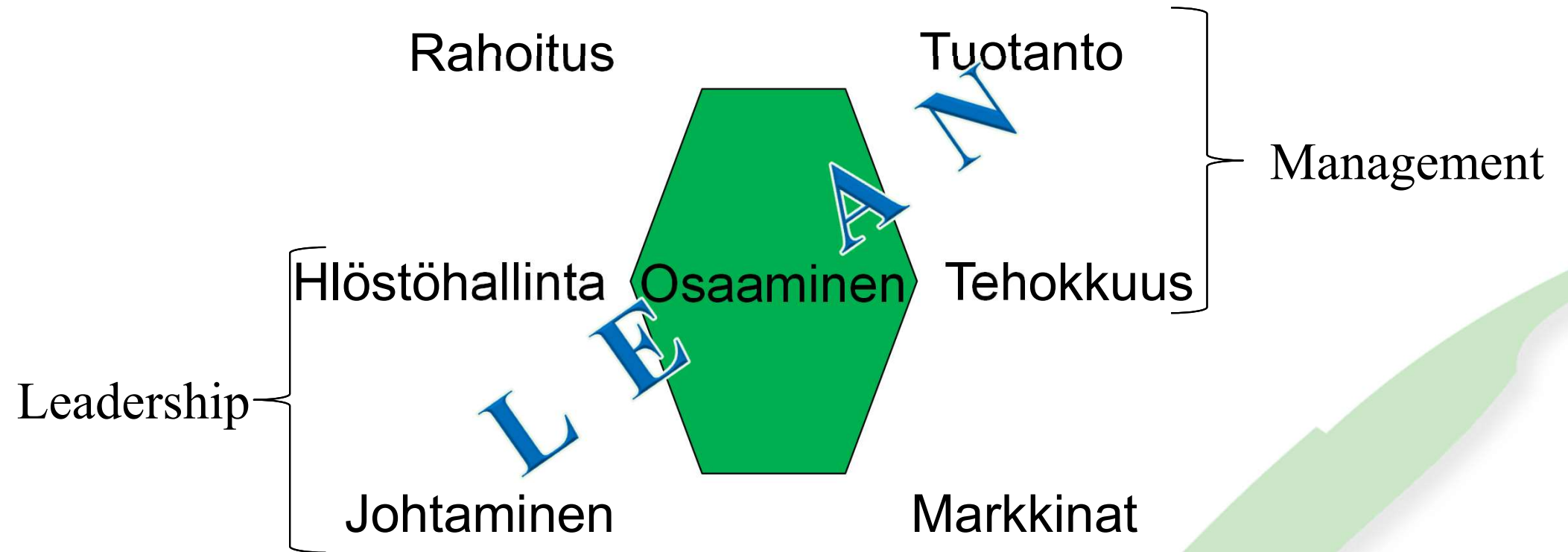
Ratkaisumalleja kustannuskurimukseen

- Tuottavuus kuntoon
 - > Huomio tuotannon panos tuotos –suhteeseen. ”Hintasuhteiden muuttuessa panosten käytön tulee muuttua”
 - > Tuotantokustannus tietoon niin navetassa kuin pellolla
 - > Kehittää niin pelto- kuin navettapuolen heikkoja kohtia suunnitelmallisesti
 - => Sisältää niin tuotannon määrän kuin ruokinnan suunnittelua että peltojen ojitusten ja viljavuuden parantamista
 - <=> Omavarainen tila kestää hinnannousut paremmin

Ratkaisumalleja kustannuskurimukseen

- Enemmän maitoa/työ-h
> Prosessien ohjaus, miten teen työt tehokkaammin?
=> LEAN, SOP
- Enemmän ha/työ-h
> Prosessien ohjaus, miten teen työt tehokkaammin?
=> LEAN, SOP, urakoitsija-, yhteistyö- vai omat työkoneet, putkitus, rakenneraivaus, tilusvaihto, uusjako
- Oman pääoman hyödyntäminen
> Miten ostan rahoittajalta aikaa edellä mainittuihin?
=> Osarealisaatiot, oman pääoman ehtoinen rahoitus (OY), jolla tehdään ennakkolyhennykset, kun nykyisten lainojen lyhennyslykkäykset eivät onnistu

Viljelijän osaamistimantti

Tärkeintä on oma pää ja pääoma!

Kiitos!

Lisätietoja
Heikki Ojala
puhelin 040 534 2166
heikki.ojala@proagria.fi

